

מראי מקומות מפעל עמוד וחזרה

מראי מקומות- שבת קמא:

(א) **לא שנו אלא שיעור לצחצחו, וכו' - פי' בשי' להר"ן,** דכיון דמעט נשאר על הגוף, ואין יכול העור להתעבד ממנו, בכה"ג מותר היכא שאינו מכויין. ומה שאסור בכוונה, אף שאין שייך לעבדו, היינו משום שאם מכויין לצחצח, אז יש לגזור צחצוח אטו עיבוד.

(ב) **לא שנו אלא שיעור לצחצחו - ע' בשי' להר"ן** שהביא מש"כ הבעל המאור, דמה דמתיר ר' חסדא רק אם אין שיעור אלא לצחצחו, זהו אליבא דר' יהודה, דס"ל דבר שאין מתכוין אסור, אבל אליבא דר"ש דס"ל דמותר, אז אפי' שיעור לעבדו מותר, משום דהוי דבר שאין מתכוין. אבל מהראב"ד הביא דהכא שאני, דכיון שהעור מתעבד בידיים, אפי' לר"ש אסור, אבל בשיעור לצחצחו שרי, כיון דאפי' במתכוין ליכא איסור דאורייתא.

נוטל

(ג) **נוטל אדם את בנו, וכו' - כ' התוס' רי"ד** דטעם דמתני' הוא שמותר לטלטל המוקצה עם המוכן, וכ"ש מהא דקיי"ל דמטלטלין מוקצה ע"י ככר או תינוק. א"ג, י"ל דטעמא דמתני' הוא משום דטלטול מן הצד לא שמי' טלטול, וכל כמה דלא מטלטל המוקצה בעינו, אלא מטלטל המוכן והמוקצה עליו, הו"ל טלטול מן הצד, ומש"ה שרי תנא בכל הני לטלטל, האבן עם התינוק ועם הכלכלה. והוסיף דכל זה היכא שיש לו צורך באותו מוקצה, אבל בלי צורך, אע"פ שטלטול מן הצד לא שמי' טלטול, וכו', מ"מ אינו מותר לטלטלו.

(ד) **ר' יהודה אומר, אף מעלין את המדומע בא' ומאה - פרש"י,** ולא אמרי' דמתקן הוא. והק' השפת אמת, לפ"ז ק', מאי מייתי לה הכא, כיון דמתני' מיירי באיסור טלטול. ולכן פי' דקאי על תרומה טמאה שנפלה לק' חולין או תרומה טהורה, דצריך להרים א' ולשורפה, דלא נימא דכיון דלאחר הרמה צריך לשרפה, א"כ אסור להרימה, דאסור בטלטול, קמ"ל ר"י כיון דקודם שהרים איכא למימר דאותה סאה מותרת, להכי מותר להרים.

(ה) **רבא כר' נתן ס"ל - הק' הרמב"ן,** הא מודו ל' רבנן לר' נתן באדם דנושא את עצמו. ות' דתינוק משרבט נפשי' כבהמה. וע"ש בהמשך שביאר שיש ג' מדרגות בקטן. (א) קטן שבקטנים ככפות דמי, ואפי' ר' נתן מודה דאינו נושא את עצמו. (ב) תינוק סתם, דבזה נח' ר"נ ורבנן, דרבנן ס"ל דשרביט נפשו כבהמה, והייב עליו, ור' נתן ס"ל דאף בזה אמרי' דחי נושא את עצמו. (ג) קטן הנוטל א' ומניח א', דכיון שיש לו דעת בהילוך, והולך ברגליו, לא משרביט, ואמרי' בו חי נושא את עצמו לכ"ע.

(ו) **רבא כר' ש"ס"ל דאמר כל מלאכה שא"צ לגופה פטור עלי' - פרש"י,** ומה שאינו חייב על הכיס, היינו משום דאגב מררי' מבטל ל' לגבי תינוק שמת, ולא חשיב ל' שהוא שעתא. ופי' הריטב"א דברי רש"י, כשם שמבטל אצלו כל בגדיו ותכריכיו הצריכין לו, מבטל הוא זה הכיס, שאין כוונתו ליטול ממנו, כיון שלא חשיב ל' שהוא שעתא, והרי הוא כאילו הי' מכלי תשמישו. וע"ש מש"כ לפרש באו"א.

(ז) **בתינוק שיש לו גיעגועין על אביו - פרש"י,** שאם לא יטלנו, יחלה, ולא העמידו טלטול שלא בידיים במקום סכנה, ואע"ג דלאו סכנה גמורה אלא סכנת חולי. וכ' הריטב"א, דאע"ג דלקמן שרינן לטלטולי כלכלה שיש בה פירות, ואע"פ שהאבן בתוכה, התם לצורך אוכל נפש ושאר צורכי שבת, אבל שלא לצורך אסור, ומשום הכי צריכין לטעם דבן שיש לו געגועין על אביו.

מראי מקומות מפעל עמוד וחזרה

(ח) **בתינוק שיש לו גיעגועין על אביו- הק' הפרי מגדים** (ש"ט, א"א א'), הא טלטול מן הצד הוא, דמטלטל התינוק שהוא דבר המותר, וא"כ מהו האיסור בכלל. ותי' דכשנושא התינוק, הו"ל כאילו האב מטלטל האבן עצמו. וע' **בשמירת שבת כהלכתה** (פרק כ"ב, הע' צ"ט), שגם הביא מהר"ן לשון כעי"ז, דכמאן דנקיט בידים דמי, וביאר בשם הגרש"ז **אורבך**, דכיון שאין זה שינוי, ורגילין בכך, לכך חשיב כאילו מטלטל האבן עצמו.